

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi
mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi,
sosial və siyasi fəallığın artırılması**

Milli Məclisdə "Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanun layihəsi ilə bağlı ictimai dinləmə keçirilib. Dinləmələrdə parlament üzvləri ilə yanaşı, MM-də təmsil olunan və təmsil olunmayan siyasi partiyaların nümayəndələri də iştirak edib. Qeyd edək ki, "Siyasi partiyalar" haqqında qanun 30 il bundan əvvəl qəbul edilib.

Bu illər ərzində Azərbaycan çox dəyişib. Yeni qanun layihəsinin hazırlanmasında dövrün tələbi ilə yanaşı, siyasi partiyaların da təklifləri kifayət qədər əsaslı rol oynayıb. Bir çox Avropa və qonşu ölkələrdə siyasi partiyalarla bağlı qanunvericilikdə dəyişiklik edilib və bu kimi dəyişikliklərdə Azərbaycanda olması qaçılmaz idi.

Qəbul ediləcək yeni qanun vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılmasında nə kimi rol oynayacaq?

Milli Məclisin deputatı, Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı yeni qanun layihəsində zəruri amillər və digər şərtlər nəzərə alınmaqla bu sahədə qanunvericilik bazasının yaradılmasında maraqlı olduqlarını vurğulayıb:

"Qanun layihəsi konseptual siyasi sistemdə partiyaların yerinin və rolunun artırılması baxımından önəmlidir. Bütün bunlar da ölkə başçısının siyasi islahatlarının məntiqinə sөykənir".

Vəhdət Partiyasının sədri, deputat Təhir Kərimli qeyd edib ki, siyasi partiyalarla bağlı qanunun yenilənməsinə ciddi ehtiyac var idi: "Əgər səhv etməmişəm, ölkədə dövlət qeydiyyatına alınmış 58 siyasi partiya var. Ümumilikdə isə 100-dən çox siyasi partiya mövcuddur. Hətta bu gün ölkədə partiyaların əksəriyyəti bir şəxsin nüfuzu ətrafında formalaşır.

Yeni hazırlanan qanun layihəsinin müəyyən hissəsi ilə razı olmasam da, biz özümüzü dövlətdə, cəmiyyətdə təsdiq etməliyik. Müstəqil dövlət olaraq niyə qapalı şəkildə fəaliyyət göstərməliyik?!"

**Gələcəkdə bu
tendensiyanın davam
etdirilməsi sosial
sifarişin təzahürüdür**

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) sədr müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov isə yeni qanun layihəsində əqidə ilə bağlı yer alan hissənin doğru hesab etmədiyini vurğulayıb: "Çünki partiya insanları əqidəyə görə qəbul edir. Təklif edirik ki, bu məsələyə yenidən baxılsın. Bütün dünyada proseslər elektronlaşma üzərində qurulub. Reyestrin təqdim edilmə forması dəqiqləşdirilməlidir. Partiyaların bir çoxunun maddi resursları yetərinə deyil və reyestrə də üzvlər elektron qaydada daxil edilməlidir. Digər məsələ torpaqla bağlı məhdudluğun götürülməsi ilə bağlıdır ki, bu təklifi etsək də, qanun layihəsində nəzərə alınmayıb. Xahiş edirəm ki, bu məsələyə də dəqiqlik gətirilsin".

Keçirilən ictimai dinləmə Milli Məclisin müzakirələrə açığı olduğunu nümayiş etdirdi. Siyasi plüralizmin hökm sürdüyü dinləmədə tədbir iştirakçıları layihə ilə bağlı təmsil etdikləri partiya üzvlərinin iradəsini sərbəst ifadə etmək imkanı əldə etdi. Müzakirələrdə çıxış edən

Partiyalara dair qanunvericilik islahatları - siyasi mədəniyyət və fəallığın yeni mərhələsi..

siyasi partiya liderlərinin mövcud problemlərin, qarşıda duran məsələlərin həlli baxımından qanun layihəsinə öz münasibətlərini bildirmələri, onun ayrı-ayrı müddəaları barədə konkret rəy və təkliflərini səsləndirmələri üçün şərait yaradıldı.

Heç şübhəsiz, "Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanun layihəsinin müxtəlif platformalarda müzakirəsi müsbət haldır və gələcəkdə bu tendensiyanın davam etdirilməsi sosial sifarişin təzahürüdür.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, "Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanun layihəsi bir çox mühüm məqamları özündə ehtiva edir. Heç şübhəsiz ki, Qanun layihəsi cəmiyyətdə baş verən hadisələrin, sosial-siyasi tələblərin daha dolğun qiymətləndirilməsinə xidmət etməklə, onun elmi əsaslarının daha da möhkəmləndirilməsinə fayda verəcək.

Hazırkı qanun dörd fəsil və 22 maddədən ibarətdir. Yeni qanun layihəsində isə siyasi partiyalarla bağlı məsələlərin 6 fəsil və 30 maddə ilə tənzimlənməsi irəli sürülüb.

Yeni qanun

layihəsində nələr var?

Qanun layihəsində, əsasən siyasi partiyaların yaradılması, qeydiyyatına alınması və ləğvi qaydalarında dəyişikliklər, siyasi partiyanın fəaliyyətinə nəzarət təklif olunur.

Bu qanun layihəsində siyasi partiyaların qeydiyyatına alınması üçün tələb edilən minimum üzvlərin sayının 10 minə qaldırılması təklif olunur. Hazırda bu tələb min nəfərdir.

Bundan əlavə, 2 dəfə ardıcıl olaraq, parlament, prezident və ya bələdiyyə seçkilərində iştirak etməyən partiyaların dövlət qeydiyyatı ləğv ediləcək, yeni qanun layihəsində göstərilir. Mövcud qanunda isə partiyalar qarşısında belə bir öhdəlik yoxdur.

Layihədə partiyaların seçkini davamlı boykot etmə hüququ barədə hər hansı müddəa göstərilir.

**Siyasi partiya necə
təsis ediləcək?**

Mövcud qanuna görə, hər kəs bərabər şəkildə siyasi partiya yaratmaq hüququna malikdir, təklif edilən yeni layihədə də bu müddəa saxlanılır, amma bezi məhdudlaşdırmalarla.

Belə ki, siyasi partiya yaratmaq istəyən şəxs son 20 ildə Azərbaycanda daimi yaşamağıdır. Üstəlik, siyasi partiya yaradılarkən ən azı 200 təsisçisi olmalı və həmin şəxslər tam fəaliyyət qabiliyyətli olmalıdırlar. Mövcud qanunda isə siyasi

partiyaların yaradılması üçün təsisçilərin minimum sayı ilə bağlı məhdudluq nəzərdə tutulmayıb.

Layihədə göstərilir ki, siyasi partiya təsisçiləri təsis yığıncağı keçirərək partiyanın nizamnamə və proqramını qəbul etdikdən sonra öz aralarından təmsilçi seçirlər.

Bütün bunlardan belə nə-

ticəyə gəlmək olar ki, qəbul edilməsi gözlənilən yeni qanun ölkədə siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılmasına mühüm təkan verəcək.

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.